№ 103 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 103 (195) Hod II. Wilnia. 25 śnieżnia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

BERLIN. Miž Asjago i Brentaj aŭstryjaki šturmam zdabyli Kol de Rosso i sumiežnyje wiaršyny. Uziaty dahetul bolš za 6.000 pałonnych.

BREST-LITOUSK. (W.T.B.) 23 XII. Delehaty čatyrcch centralnych dzieržaŭ radzilisia ab adkazie na predłažeńnia Rasiei. Pryncypialna adkaz pryniat adnadušna.

BERLIN. Impieratar 22 śnežnia skazaŭ na fronci 2 armii pramowu, haworyčy miž inšym:

„Čaść niamiackaj armii ŭziała na slabie ciažkuju zadaču strymać nastupleńnie ŭsiaje anhlickaj i ŭsiaje francuskaj armii, kab dać swaim tawaryšam na poŭdni i na ŭschodzi mahčymaść swabodma prawiaści ich operacii. Nia hledziačy na niačutyje pryhataŭleńnia, i wializarnyje zapasy materjałaŭ worahi ničoha nie dajšli. Pry Kambre my pakazali, što niahledziačy na trochletniuju wajnu stary doch dzieła nastupleńnia nia złomlen. My nia wiedajem, što ješče nas ždže. Kali worahi nia chcčuć mira, dyk my pawinny prymusić świet da mira. My pawinny razbić dźwiery u tych, chto praciwicca wajnie".

BERLIN. (W.T.B.). Ukrainskaje Pressbiuro danosić 20.XII. s Kijewa: Winničenko, prezydent ukrainskaho uradu, zajawiŭ małoj ukrainskaj radzie, što jon pawiedamiŭ sajužnikoŭ ab pačatku mirnych pierehaworaŭ. Francija i Anhlija ŭžo pastanawili pasłać u Ukrainu swaich pasłoŭ dzieła zaščyty ich interesaŭ.

PIECIARBURH. (W.T.B.). Čyślenyje paddayje Złučenych Štataŭ zamiešany da zmowy Kaledzina. Pad zaščytaj «Čyrwonaho Kryža» amerykanskije aficery Andensen i Perkins i ich adnadumcy rasiejskije aficery Kołpačnikow i Treblonskij papamykalsia pasłać pojezd z 20 wajennymi samachodami i inšymi materjałami na Don dla Kaledzina. Kołpačnikowa i jaho pamočnikoŭ areštawali. Uziaty wielmi ważnyje papiery. Zadzieržana telehrama amerykanskaho «Čyrworaho Kryža», pałkoŭnika Andersena, ŭ katoraj jon zahadywaje amerykanskamu pasłu wypłacić Kołpačnikowu 100.000 rub. na wysyłku pojezda z wajennymi materjałami na Don. Hetak sama ŭziato piśmo Kołpačnikowa, katorym jon pawiedamlaŭ Andersena što 70 wahonaŭ užo nahruženy dzieła adpraŭki.

PIECIARBURH. (W.T.B.). Sielanski zjezd pryniaŭ rezoluciju, žadajučy, kab skład ustanoŭčaho sejmu adpawiedaŭ žadańniam deputataŭ sielanskich, rabotnickich i sałdackich rad.

ROTTERDAM. Rasiejski urad drukuje adozwu ab sazywie ustanoŭčaho sejmu. Wybranyje deputaty, ŭ tym liku i kadety, pawinny atrymać u biuro kamisaraŭ ustanoŭčaho sejmu pazwaleńnie być na zasiedańniach.

BERLIN. Uciokšyje z Rewiela ŭ Ryhu niemcy apawiedajuć ab poŭnym razwale hasudarstwienaho orhanizmu ŭ Estlandzii i paŭnočnaj čaści Liflandzii. Nima tutaka nijakaho ładu. Urad upaŭnamočyŭ hramady da 3 (16) śiežnia zaŭładać prywatnymi ziemlami. Pad toj čas, jak sielanie, katoryje majuć swaju ŭłasnuju ziamlu, baroniać swajo dabro i nie prynimajuć učaścia ŭ razdzieli dwornych ziamiel, biezziamielniki šmat dzie pačali gwałtam dzialić ziamlu. Ruch prynimaje wializarnyje razmiery.

BERN. U tutejšaj serbskaj kołonii chodziać čutki, što serbski i čornahorski karali pasla zamireńnia na uschodnim fronci prabawali zawiazać biezpasrednyje znosiny s Pieciarburham, kab razam z Rasiejej wiaści mirnyje pierehawory s centralnymi dzieržawami. Francuski urad admowiŭsia dać pazwaleńnie na biezpasrednyje znosiny miž serbskim karalom i Rasiejej, a karaleŭskaho kurjera nie puścili jechać u Pieciarburh.

PARYŽ. Parlament. Na zasiedańni paśla abiedu socyalisty i lewyje radykały wielmi wostra napadali na Klemanso.

BAZEL. Pawodłuh anhlickich hazet, oficyalny padrachunak anhlickich strat pakazwaje, što Anhlija za 11 sioletnich miesiacoŭ utraciła 932,000 sałdataŭ i aficeraŭ.

WAŠYNGTON. (W.T.B.). Urad dzieła spažyŭnych spraŭ pazwoliŭ wywiaści 40.000 tonn. (kala $2^1/_2$ miljonaŭ pudoŭ) aŭsa i žyta dzieła haładajučaho nasialeńnia Finlandzii. Paŭnamočnik Finlandzii dzieła nahruzki zbożža na parachody wyšleć ich u Finlandziju praz Šweciju.

Mirnyje pierehawory.

BERLIN. (W.T.B.). 20.XII. Impierski kancler pryniaŭ siahońnia predstaŭnikoŭ usich partyj Rejchstahu i wioŭ hutarku ab palityčnym pałažeńni, utwaryŭšymsia s pryčyny pačatku mirnych pierehaworaŭ z Rasiejej. Impierski kacler zajawiŭ, što impieratar upaŭnamočyŭ jaho zrabić mir, a jon, kancler, wybraŭ za pasrednika ŭ pierehaworach Stats-sekretara Kiulmana. Paśla padrobnaj hutarki wyjawiłasia poŭnaja zhodliwaść pahladaŭ usich byŭšych tut deputataŭ z ułaściu.

BERLIN. S pryčyny pierehaworaŭ miž impierskim kancleram i predstaŭnikami parlamenckich partyj hazety pišuć, što spierša predstaŭnik krajnich socyalistaŭ, Haaze, nie zhadžaŭsia s prahramaj uradu, ale ŭ kancy narady dajšli poŭnaj zhodliwaści ŭsich sabraŭšychsia. Heta zhodliwaść pakazwaje, što u Brest-Litoŭsku budzie zroblena karysnaja dla ŭsiaho narodu rabota.

AMSTERDAM. 19 śnieżnia s Pieciarburha wyjechała u Brest rasiejskaja delehacija dzieła wiadzieńnia mirnych pierehaworaŭ. Jana składajecca z bolšewika - Pokrowskaho, dyplomata Dobrowolskaho, hienerała Iwanowa i finansista Obołowskaho.

WARŠAWA. Hienerał - hubernatar Bezeler prawodziŭ stats-sekretara Kiulmana z Waršawy da Kowla.

WIENA. Pieršaja sustreča hr. Černina z rasiejskaj delehacijej u Brest-Litoŭsku mieła wielmi pryjazny charakter.

BREST-LITOUSK. (W.T.B,). 22 XII. Stats-sekretar Kiulman za swajej świtaj pryjechaŭ siudy ŭčora ŭ wiečary. Hetak sama pryjechała boŭharskaja delehacija.

Stats-sekretar mieŭ mahčymaść ješče wiečeram sustrecca z delehatami centralnych dzieržaŭ i Rasiei.

A 4 hadz. paabiedzi siahońnia u Brest-Litoŭsku ŭročysta pačalisia mirnyje pierehawory. Dzieła hetaho tut zyjšlisia hetkije delehaty: ad Niamieččyny — Kiulman, pasoł Rozenberg, sekretar pasolstwa Heš, hienerał Hoffman i major Brynkman; ad Aŭstryi — hr. Černin i inš.; ad Tureččyny — Ibraim Hakki-Paša i inš.; ad Rasiei — Joffe, Kamieniow, Bičenko.

Hłaŭnakamandujučyj na ŭschodzi prync Leopold Bawarski witaŭ zjechaŭšychsia ŭ jaho kwatery predstaŭnikoŭ dzieržaŭ pramowaj, wyskazywajučy ćwiordaju wieru, što pačaŭšyjesia mirnyje pierehawory skora dawiaduć da mira.

Stats-sekrekretar Kiulman skazaŭ miž inšym hetak: „Nia može być nijakaj hutarki, kab na ciapierašnich pierehaworach možna było padrobna apracawać umowu ab miry. Ja pastawiŭ sabie na meci ustanoŭleńnie najważniejšych pryncypoŭ i warunkaŭ, katoryje pazwolili by mahčyma skora wiarnuć dobra susiedzkije adnosiny — asabliwa na kulturnym hruncі, a tak sama umowu ab sposabach zalačeńnia zrobienych wajnoj ran. Wy, panowie, budziecie prymušeny ličycca, z adnaho boku, z historyčnymi dannymi, kab nie utracić pad nahami ćwiordaho hruntu faktaŭ, a z druhoha — s tymi nowymi idejami, apirajučysia na katoryje sabraŭšyjesia tut zyjšlisia».

Paśla byli pryniaty hetkije pastanowy:

Pytańnie ab rangach razwiazywajecca ŭ alfabetyčnym paradku predstaŭnikoŭ piaci dzieržaŭ.

Maršałkoŭstwa na naradach pierachodzić pa čarodzi na hałoŭ delehacij piaci dzieržaŭ.

Pierehawory wiaducca: pa niamiecku, boŭharsku, rasiejsku, turecku i francusku.

Pytańnia, jakije datykajuć tolki paadzinokije dzieržawy, razwiazywajucca na asobnych naradach delehataŭ tych dzieržaŭ.

Oficyalnyje pratakoły spisywajucca supolnie.

Paśla haława wyjaśniŭ asnowy rasiejskaj prahramy, katoryje, naahuł zhodliwy z wiadomymi pastanowami rad rab. i sałd. i zjezdu sielan.

Delehaty centralnych dzieržaŭ zajawili, što jany hatowy prystupić da razhladu rasiejskaho pahladu. Heta adbudziecca na čarodnym zasiedańni.

BERLIN. Hetymi dniami wyjedzie adhetul u Pieciarburh miešanaja kamisija s predstaŭnikoŭ roznych uradaŭ dzieła adnaŭlańnia ekonomičnych i kulturnych znosin z Rasiejej.

Aŭstryjackaja kamisija z hetkaj že metaj užo wyjechała.

PARYŽ. Francuskije hazety nadrukawali umowu ab zamireńni całkom. Bolšaja čaść hazet abkidaje bolšewikoŭ wuličnaj łajankaj i piše ab „podłaj zdradzie Lenina".

„MIR USIM!"

Sprawiadliwa raŭnujuć pierežywany ciapier usim świetam moment da naradzin čeławieka. Ješče blizka zusim ciomna nawakoł, ješče ŭ pawietry poŭna ciažkoha tumanu, ješče tolki tuhu biazmiernuju i trywohu widać na twarach, cichi šept zletaje z wust, šy-

bčej bjucca ŭsie sercy: rodzicca nowy świet, katory maje być lepšym za stary, maje spoŭnić hetulki uskładanych na jaho nadziej... Śmierć i žyćcio bytcym zmahajucca miž saboj, i niewiadoma jšče, čy toj žadany nowy świet na abiiččy swaim pakaže nam znak žyćcia, sulačyj nadzieju, čy pieradčasnaj pabiedy śmierci? Heta značyć: čy ŭ asnowu jaho laže praŭda, swaboda i wola ŭsich narodaŭ,—čy mo' gwałt i niawola tolki ŭ nowaj formie?

Kali ŭ hety moment krytyčny trywoha znimaje wialikije narody, katoryje pierewažna majuć užo wolu, kali dužyje i bahatyje moralna i materjalna narody rupiacca ab zbudawańnie sabie budučyny, zusim zhodliwaj z ich dumkaju, — dyk lohka zrazumieć, što ŭ hety moment pawinien pieražywać biełaruski narod, historyja katoraho poŭna trahizmu, a byt — sumny bez kanca?! Čy nadalej pry biasiodnym stale narodaŭ świetu dla jaho miejsca nia budzie, — čy i jaho strawaj štodziennaj buduć kroški chleba, bytcym strawa panskich sabak?

Biblijny Łazar, dumajučy ab wiečnaści, ŭsiotki žadaŭ i tut hodnaho čeławieka bytawańnia. Hetak i narod biełaruski, syty zdzieku, śloz, biady i pahardy ŭ ciomnym kucie swajho bytu, rwiecca ciapier da woli, świetła, paŭniejšaho žyćcia... Choče hetulki, skolki i inšyje, — nia bolej. Naadwarot: choče nawat mienš, bo choče taho, što inšyje narody zusim naturalna mieli zaŭsiody abo zdabyli sabie mnoha sot let tamu nazad. Dy ŭrešci pawinna sčeznuć sa świetu niewola ducha ludzkoha wa ŭsich prajawach jaje!

Asnowa bytu ŭsich świat — heta, miž inšym, žadańnie dać čeławieku mahčymaść lahčej prypomnić: chto ty i kudy idzieš? Abodwa hetyje pytańnia iznoŭ uznimajucca na sioletnije Kalady pierad dušoj biełaruskaho narodu asabliwa wostra. Čaho pawinien jon žyčyć sabie, kali ŭ wialiny wiečar aświecić swaje chaty i zasiadzie da kućci, a paśla zaspiewaje Kaladnuju pieśniu? A pawinien jon žyčyć sabie, kab niepadzielny, zaniaŭšy prynaležnaje jamu stanowišče ŭ wialikaj siamji narodaŭ, mieŭ mahčymaść pracawać pobač z inšymi — starejšemi i bolš zasłužonymi, pracawać nad razwićciem swaich nacyjanalnych sił i hetak u mieru mahčymaści prykładać swaju ruku da praŭdziwaho postupu i ščaśca ŭsaho čeławiectwa. Bo tolki tady jon zdolejе karystać s taho, što sulić mir, bo dla paniawolenych mir dahetul byŭ blizka zusim nieznany.

«Mir usim!» — z hetymi słowami, katoryje roŭnaznačny kaścielnym «Dominus vobiscum!», hetulki razoŭ zwiertała sia da narodu biełaruskaho ad ałtara jaho unijackije i prawasłaŭnyje świaščeniki, adpraŭlajučy liturhija św. Jana Złatausta. J paŭbiŭ narod naš heny mir, spakoj, ciśyniu, pakoru... Paŭbiŭ nawat trochi adnastaronna, — ažno šmat talentoŭ swaich,' ad Boha atrymanych, dzielačužych addaŭ... Ale ŭ światy nie paroj narekać na susiedziaŭ, i čeławiek hatoŭ zabycca ab usim, što balić. Dyk i siabońnia chočem my zhody, a nie wajny, chočemo jednaści, ale nie duchowaj pańščyny, chočemo supołnaj pracy, a nie baraćby — z usimi, mo' hłaŭnym čynam z najbližejšymi, susiedzami, z jakimi, choć nia ŭ roŭnaj miery, dzialili my dolu niadolu.

Da ich praciahiwajem my siahońnia našu ruku z žyčeńniem: «mir usim!»

Nichaj bujna i ščaśliwa rasćwitaje mahutny dub litoŭski. Nichaj našy braty na šyrokich stepoch Ukrainy staŭlajuć gmach swajej samabytnaści. Nichaj paśla doŭhich hadoŭ muk zakrasuje nowaja Polšča, hurtujučy swaich prawawitych synoŭ.

Chaj Niamieččyna i Rasieja stanuć za praŭdziwuju zaščytu i padporu dla mienšych narodaŭ. Chaj usieńki świet supačynie i zalečyć čyślenyje rany paśla hetaj strašennaj wajny.

«Mir usim»

Na kućciu.

Užo trejci raz hadaŭščynu narodžeńnia Taho, Katory abiecaŭ ludziam karaleŭstwo Božaje na ziamli, my spraŭlajem addzielenyje ad reštу našaj baćkoŭščyny wialeznym frontam. Užo trejci hod nia majem nijakich wiestak ab swajej radni, kinutaj daloka ad nas, i ciapier, tak jak u proślym i zaproślym hadu, siedajem za stoł da kući, pasyłajučy tolki ŭ myślach swaim blizkim žyčeńnia lepšaj doli, tolki ŭ myślach łamajučy z imi tradycyjny apłatak...

Niwodnaho mo' sa štohodnych świat my tak nie žadajem spatkać supolna sa swajej radnioj, jak świata Kalad. Tradycija hłyboka puskaje korni ŭ dušy čeławieka — i pierałamić apłatak z bratam, baćkam, žanoj — heta silnaja duchowaja patreba, niezdawoleńnie katoraj rodzić žurbotny sum...

Zima.. Za woknami syplucca z nieba biełyje chłopja śniehu, bytcym tyje kawałački apłatka, adłamanyje darahoj dla nas rukoj i kinutyje ŭ hety pierad kaladny wiečar nam zdalok...

Zima!.. samaja biezprytulnaja, samaja strohaja para hodu!.. U heraje šywa ty kožyn ad wiakoŭ radasna adčyniaŭ dźwiery pierad biezchatnym padarožnym, šukajučym dachu nad hałowaj u noč narodžeńnia Nioŝaho Karaleŭstwa Božaje na ziamlu...

Karaleŭstwa Božaje daloka. Jaho prychodu nie čuwać za zwiakańniem aružža, harmatnimi strełami...

Dy woś niakielnaja muzyka cichnie.. Nad ziamloj załapataŭ swaimi skrydłami Duch zhody...

Pačalisia pierehawory ..

U dušach nadzieja, što na druhuju kućciu spatkajemsia pry stale ŭ wialikšym čyśle, čymsi ciapier..

Nadzieja ciśnie da wačej ślozy radaści, a adnačasna z hrudziej wyrywajecca ŭzdoch: — Nia ŭsie, nia ŭsie spatkajemsia!.

F. O.

U Wilni i wakolicach.

× Na Biełaruskije Wučycielskije Kursy. Napaminajem našai maładzioży, što zapisywacca na čaćwiorty kurs u Biełaruskaj Wučycielskaj Seminaryi u Świsłačy treba najpaźniej da 28 śniežnia u Kreis — i Stadthaŭptmann'oŭ. Nawuka pačniecca 15 studnia 1918 h.

× **Achwiara.** Na zasiedańni Rady Staršyn Biełaruskaho Klubu 22 śniežnia pastanoŭleno asyhnawać Biełaruskamu Kamitetu pomačy paciarpieŭšym ad wajny 250 marak.

× **U Biełaruskim Klub'e,** dla členaŭ i haściej na pieršyje try dni Kalad ładzicca wiečarynki z dramatyčnym addziełam. Wystupaje dramatyčnaja drużyna pad kirunkam p. F. Olechnowiča. Apryč taho na pieršy dzień Kalad dzieci z biełaruskaho prytułka „Zołak" adyhrajuć a hadz. 5 paabiedzi biełaruskuju «Batlejku».

× **Nowaja litoŭskaja hazeta.** Hetymi dniami pačnie ŭ Wilni wychadzić trejciaja litoŭskaja hazeta „Tevynes Sargas" („Staroža Baćkaŭščyny"). Za redaktara hetaj hazety budzie padpisywacca ahranom A. Stulginskis.

× **Loteryja.** U subotu, 29 śniežnia ŭ kawiarni «Parisien» Rasiejskaje Ekonomičnaje Tawarystwo dziela pomačy rasiejcam u Wilni ładzić biazprajhryšnuju loteryju. Miž wyihrysami mnoha spažyŭnych praduktaŭ, karysnych i cennych rečej.

Pačatak loteryi a 1 hadz. ŭ dzień. Achwiary prosiać pasyłać u biuro T-wa (Kaštanawaja wul. 4, kw. 7) kožyn dzeń ad 9 da 1 hadz., a takže na ruki W. Giecowoj (Zawalnaja, dom Stembo) A. Kimonta (Sw. Jurski pr. 15), I. Kiesariewa (Ostrabramskaja 7) i Lewina.

× **U noč na kućciu.** U nočy z 24 na 25 śniežnia cywilnym asobam pazwoleno chadzić da 2 hadz. u nočy.

× **Oblihacii miestowaj pazyki.** Stathaŭptmann pjedłahaje asobam, zapłaciŭšym hrošy na miestowuju pazyku, jawicca 27 śniežnia ad 9 da 1 hadz. Dominikanskaja 3, pakoj 29, atrymać ablihacii. Chto nia pryjdzie ŭ hety dzień, pawinien zwiertacca ab swaje oblihacii ŭ adzin s tutejšych bankaŭ, ab katorym apawieścić u swoj čas miestowy urad.

× **Za nieapłatu padatkaŭ.** U piatnicu, 28 śniežnia, a 9 hadz. ranicy, ŭ miestowym ratušu, Dominikanskaja 3, ŭ byŭšym pamieščeńni kassy, adbudziecca pradaža z licytacii rečej, zabranych za nieapłatu padatkoŭ. U tym liku niekolki fortepjanaŭ, 1 pianino, mužčynskaja opratka, mašyny da šyćcia i t. d.

× **Nowy sposab złodziejstwa.** U apošnim času tut abjawiłasia złodziejka, katoraja biez nijakich dakumentaŭ prosicca na słužbu, abiecujučy skora ich prynieści. A pad toj čas abkradywaje dawierčywych haspadaroŭ i uciekaje. Wiestki ab jej prosiać padawać u kryminalnuju palicyju, Dominikanskaja 1, pakoj 90.

× **Ukradzieny koń.** 20. XII. dwoje dziaciukoŭ ukrali ŭ pryježdžaho sielanina na Miljonnaj wulicy kania s saniami.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejšaja temperatura za aposznije dni była dawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
19—20	— 7,°	— 14,°
20—21	— 10,°	— 15,°
21—22	— 7,°	— 13,5°
22—23	— 6,5°	— 10,°

Z USIAHO KRAJU.

Niełehalnyje listki.

«Wiln. Ztg.» napaminaje, što, nia hledziačy na blizki mir, drukawańnie i šyreńnie listkoŭ biez cenzury nie dapuskajecca, i heta karacimuć wastrcham da 2 hadoŭ abo štrafam hrašmi da 5.000 marak. Pieresyłka pisiem cywilnych asob nie praz počtu wyzywaciemie karu wastroham abo štrafam da 10.000 m.

ZAHADKI.

16. Staić pakoj,
A ŭ tym pakoju
Dwanaccać wakon,
A ŭ tych woknach
Pa čatyry šanny,
A ŭ tych šannoŭ
Pa siem wiankoŭ.

—

17. Byŭ ja na kapali,
Byŭ ja na tantali,
Byŭ ja na kružali,
Byŭ ja na pažary,
Byŭ ja ŭ abozie
Na wozie?

—

18. Žywie — kałocicca
I ab śmierci kłapocicca,
A jak pryjdzicca skanać
Dyk nie k mu pachawać:
Sabaki nie jaduć
I ludzi nie biaruć.

19. Staić u łazie
Na adnej nazie.

—

20. Stukajeć, hrukajeć
A nidzie jaho nie znajdzieš.

21. Wyšoŭ woł
Zažaŭ, jak koń,
Naduŭsia, jak miech.

—

22. Našła mianie maci,
Zhubiła mianie maci,
Padniali mianie ludzi —
Paniaści na torh ta hawaci,
Ab ezali mnie hałowu —
Staŭ ja pić
I jasna hawaryć.

23. Łapataju chodzić,
A rozam trawu ješć.

24. Ni stučeło, ni hručeło,
Pad akonce padlaciełо.

25. Čatyry — čatyrčyki,
I dźwie rastapyrački,
A siomy wiartun.

26. Jość na świeci Kasia —
Na cely świet rasčesałasia, —
Kab ustała
Dyk nieba-b dastała.

27. Jak lažyć — niže wierabja,
A jak stanie — wyšej kania.

28. Kruhom nasa ŭjecca,
A ŭ ruki nie dajecca.

29. Na palicy — dźwie lisicy,
Što daduć, to zjaduć.

30. Dzieža miasnaja,
Abruč zialezny.

31. Čoran dy nia woran,
Rahat dy nia byk,
Sešć noh biez kapyt,
Idzieć — ziamli nie dziareć.

32. Čoran woran dy nie ptach,
Choć i s kryłami dy nia sokał,
Šešć noh biez kapyt,
A rawieć, jak byk.

33. Kala nosu baŭtajecca,
A ŭ ruki nie padajecca.

34. Staić byčok,
Amoleny bačok.

—

ŽOSLI. Na troch tutejšych tarhoŭcaŭ, wiertaŭšychsia s Padola, napali i abrabawali 3 dziaciuki. Pry hetym adnaho, Jazepa Halpera, zabili na śmierć. Syn sielanina, Andrej Raŭdelūnas, winawaty ŭ rabunku, ale nie ŭ zabojstwie Halpera, zasudžen na 2 hady ŭ papraŭčy dom.

POPIELANCY. U pačatku wieraśnia ŭ tutejšych wakolicach znajšli cieła kabiety, Eŭgienii Niedzielskaj. Krychu paźniej u Wilni dziaŭčyna Michalina Ziemlo pačała raspradawać rečy zabitaj i hetym ściahnuła na siabie padazreńnie ŭ zabojstwie. S pryčyny zusim peŭnych dokazaŭ Ziemlo na sudzie pryznałasia, što zabiła Niedzielskaju siakieraj. Jej pamahła ŭ hetym dziaŭčyna Emilija Šyško. Chacia Ziemlo ledźwie tolki skončyła 20 hadoŭ, akružny sud zasudziŭ jaje na śmierć praz pawiešeńnie. Šyško zasudžena na 12 hadoŭ u papraŭčy wastroh.

BUDZIANY. Jazep Ušyło i Jazep Brezinski 14 listapada s. h. padkapalisia tut pad chatu i pakrali roznyje rečy damowaho užytku. Abodwa zasudženy na 1 hod i 8 mies. u papraŭčy wastroh.

WIESTKI Z RASIEI.

PIECIARBURH. (P.T.A.). 21.XII. Pryjšoŭ adkaz ad ukrainskaj rady. Jana staŭlaje hetkije warunki dziela ustanaŭleńnia zhody z rasiejskim uradam: 1) pryznańnie prawoŭ ukrainskaj respubliki i ukrainskaho narodu i niezačeplańnie ŭnutranych spraŭ Ukrainy; 2) nacyonalizacija ukrainskich wojsk i pierawod ich z druhich frontaŭ u Ukrainu; 3) razdzieł finansowych spraŭ miž Ukrainaj i dzieržaŭnym skarbam; 4) niezačeplańnie rasiejskim uradam i hłaŭnaj kamandaj i hłaŭnakamandujučym spraŭ ukrainskaho frontu,—značyć: rumynskaho i paŭdzienna-zachodniaho; 5) razwiazka pytańnia ab miry pry učaści ukrainskaho narodu.

Urad ukrainskaj respubliki žadaje trecciaj čaści miejsc u ustanoŭčym sejmie dla Ukrainy. S pryčyny finansowych trudnaściej rasiejskaho uradu spažyŭnyje pradukty buduć wywazić z Ukrainy tolki za hatowyje hrošy, płočenyje hienieralnamu sekreteryatu dziela sielska-haspadarskich spraŭ; pry hetym dźwie treciny buduć pryjmacca bumažkami, a adna — zołatam.

Pieciarburski urad pryznaje pryncypialna ŭsie pamienionyje damahańnia. Adnak, jon adznačywaje, što ab hłaŭnaj pryčynie niedarazumieńnioŭ — tym, što rada paddzieržywaje kontrrewolucyju buržuaznych kadetaŭ i Kaledzina — rada zamaŭčywaje. Uhoda z radaj mahčyma s tej umowaj, što rada stanoŭča admowicca paddzieržywać bunt Kaledzina i zmowy kadetaŭ i buržuazii proci rewolucii.

ŠTOKHOLM. Odessa zusim u rukach ukrainoŭ. Hienierał Jałcenimow naznačen za hłaŭnakamandujučaho odesskim okruham.

11 členaŭ odesskaj miestowaj dumy, prychilnych da bolšewikoŭ, areštawali.

PIECIARBURH. 22 XII. Siahońnia «Prawda» pačała drukawać dakumenty ab zmowie kadetaŭ proci rewolucii. Spiešačy drukujecca pakazańnie prywatdocenta Gromowa, katory atrymaŭ hrošy dziela drukawańnia proklamacij proci rewolucii ad kn. Kokułowa i žonki jaho.

Kamisija 1 armii supolnie z ukrainskaj kamisijej pryniała pastanowu ab supolnaj baraćbie proci Kaledina.

Hasudarstwienny bank atrymaŭ ad hienieralnaho sekretaryatu Ukrainy žadańnie wypłacić 1 miljard rubloŭ na patreby Ukrainy. Rasiejski urad adkazaŭ, što da razwiazki konfliktu z Ukrainaj hasudarstwienny bank hrošy wypłačywać nia budzie.

Zasiedaŭšaja u Archangielsku amerykanskaja misija dziela ŭparadkawańnia rasiejskich čyhunak spyniła swaju rabotu i wiertajecca ŭ baćkaŭščynu. Rasiejski „Sajuz dziela ratawańnia baćkaŭščyny» ŭčyniŭ kroki, kab na mowić amerykancaŭ astacca ŭ Rasiei. Čaść zakazanych u Ameryce žaleznadarožnych materjałaŭ užo pryjšła u Władywastok.

„Dzień" drukuje mowu Trockaho na sielanskim zježdzi, ŭ katoraj hawo rycca, što ustanoŭčy sejm zbiarecca paśla padpisańnia mira. „My padadzim ustanoŭčamu sejmu hatowy ŭžo mir i spadziajemsia, što sejm paćwierdzić našu čynnaść».

PIECIARBURH. (Reŭter). 15.XII. Narodnyje kamisary apawieścili pastanowu, pawodłuh katoraj cerkwa addzielajecca ad hasudarstwa, a razam s tym konfiskujucca ŭsie carkoŭnyje i manastyrskije ziemli, dy załato, srebro i darahije kamieńni ŭ manastyrach i kryžoch duchawienstwa. Apryč taho pastanoŭleno, što duchoŭnyje pawinny adbywać wajennuju pawinnaść, tolki ŭ časciach wojsk, nie praznačenych dziela bajewoj čynnaści.

PIECIARBURH. (Hawas). 17 śniežnia Trockij prybyŭ na zasiedańnie zjezdu sielan, kab zdać sprawu ab zbranenaj palitycy uradu. Jaho witali bolšewiki i socyjal rewolucyoniery, ale prawyje padniali hetki gwałt, što Trockij nia moh hawaryć. Tady jon sabraŭ bolšewikoŭ i soc. rewolucyonieraŭ u druhuju salu i skazaŭ im: «My dali našym sajuźnikam dwa miesiacy času, kab jany dałučylisia da mira. Kali-ž my zrobim separatny mir, dyk ni historyja, ni rasiejski narod ničoha proci nas nie skažuć».

KOPENHAGA. Byŭšyje sajuźniki Rasiei starajucca ŭmieščacca ŭ unutrenyje sprawy jaje. 10 śniežnia pasły Anhlii i Francii padali centralnaj ukrainskaj radzie ŭ Kijewi swaje paŭnamoćča.

Trockij u hutarcy s francuskim pasłom Nulan žalŭsia na pastupki francuskich aficeraŭ u Ukrainie.

PIECIARBURH. Dahetul wiadomy rezultaty wybaroŭ u ustanoŭčy sejm s 365 miesc. Wybrany 105 bolšewikoŭ, 192 soc.-rewolucyoniery, 2 mienšewiki, 19 ukrainskich soc.-rew. i soc.-dem., 11 kadetaŭ

ŠTOKHOLM. Pawodluh wiestak s Pieciarburha, Rostow — u rukach kazakoŭ.

CIURYCH. Pawodłuh wiestak s Pieciarburha, Milukow uciok. Dzie jon ciapier, niewiadoma.

«Dzień» piše, što urad u najbližejšym časi pazwolić byŭšamu caru s siamjoj wyjechać z Rasiei i pasialicca za hranicaj.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

21. XII. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Na poŭnačy ad darohi Ipr-Menin paabiedzi byŭ silny ahoń. Na poŭdni ad Holebeke ŭziaty pałonnyje anhličanie.

Front Albrechta Wiurtenberskaho: Pry Hircachu ŭziaty ŭ pałon 31 francuz.

Italjanski teatr:

Wialikije siły italjancaŭ siem razoŭ šturmawali dabytyje ŭ ich wiaršyny na zachodzi ad Monte Azolone i Monte Pertika. Usie šturmy adbity s ciažkimi u ich stratami.

22.XII. Zachodni teatr.

U roznych miescach na fronci krapčeŭ ahoń artylieryi. Našy razwiedčyki prywali z razwiedak pałonnych.

Italjanski teatr.

Paabiedzi italjancy atakawali Monte Azolono, ale byli adbity.

23 XII Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Ad Blankartse da Dojl — žywiejšy artylieryjski ahoń. Našy družyny razwiedčykoŭ uziali ŭ pałon 30 anhličan. Naabapoł Skap i na poŭdni S. Kanten — ažyŭleny ahoń. Čyślenyje ŭdačnyje razwiedki miž Arra i S. Kanten.

Front niamieckaho Naślednika Naabapoł Maasu ahoń u wiečary krapčeŭ.

Na roznych adrezkach ažyŭlenyje razwiedki ŭ pawietry, trywaŭšyje i ŭnačy. Syrnes, Duwr, Diunkirchen i wajennyje budoŭli za anhlickim i francuskim frontam abkidany bombami.

Italjanski teatr:

Nastupleńnie anhličan i italjancaŭ proci Monte Asolono adbito.

Kala wajny.

BERLIN. (W.T.B.) Hindenburg nadrukawaŭ u hazetach hetkaje kaladnaje motto:

„Boh błahasławiŭ naše aružže ŭ 1917 hodu. U 1918 hodu Jon dawiadzie našu praŭdziwuju sprawu da kanca".

BERLIN. U hutarcy s karespandentami hienierał Ludendorf skazaŭ:

«Nie pišycie lišnie mnoha ab miry: tolki pabieda daść jaho. Tak było na ŭschodzi, tak budzie i ŭsiudy. Chacia pierad nami stajać ješče wialikije i ciažkije zadačy, dy z Božaj pomaččy my ich spoŭnim».

LONDON. (Reŭter). Admirałciejstwo apawieščaje:

Aružny parachod «Stefan Ferns» zatoplen u Irlandzkim kanali niamieckaj padwodnaj łodkaj. Pahibli 6 aficeraŭ i 95 matrosaŭ.

Huk van Holland. Try anhlickije minanoscy zatopleny nieŭdałočku ad Maasskaho majaka. Padrobnaściej nima.

BERLIN. (W.T.B.). U miesiacy listapadzi niamieckije padwodnyje łodki zatapili ahułam 607.000 tonn. a ad pačatku padwodnaj wajny — 8.256.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). Adna z našych padwodnych łodak zatapiła ŭ kanali Lamanš 5 parachodaŭ jomkasciu 23.500 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki ŭ kanali Brystol, kanali Lamanš i Poŭnočnym mory zatapili iznoŭ 4 parachody, 1 parušnik i 3 rybałowy.

BERLIN. (W.T.B.). U Siarodziemnym mory našy padwodnyje łodki zatapili 8 parachodaŭ i 5 parušnikoŭ jomkasciu ahułam 63.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). U pojasie błokady nawakoł Anhlii našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 20.000 tonn.

---

35. Siadzić pania na murku
U čyrwonym kapturku:
Chto idzie, to pakłonicca.

36. Woŭk — zhalezny,
Chwost — kanaplany; —
Uwieś świet adziewaje.

37. Krucistaja, wiarcistaja,
Chto ab jej dbaje —
Sto hod pražywaje.

38. Kruhła biez wubła —
Za kancy nie padymieš.
Skinieçca ŭ staranu —
Astaniecca chwost
Na siem wiorst.

39. Što za chwost nie padnimieš?

40. Jak toje zawiecca,
Što ŭ dwoja kładziecca;
Choć zboŭ nie maje,
Ale kusaje?

41. Čatyry nahi maju, —
Dy nia źwier,
Puch i pierja maju, —
Dy nie ptach;
Dušu i cieła maju,
Dy nie čeławiek.

42. Žyli wiek zžywajučy
Adzin adnaho dačaniajučy.

43. Božu chwału
Za chwost ciapaju:
Chwała kryčyć,
Što chwost balić.

44. Słomaha maja
Wyleciela puška złaja
Chto jaje zabječ
Swaju kroŭ praljeć.

45. Siadzić uroda
Siarod aharoda:
Chto za jaje prymiecca —
Usiaki skrywicca.

ADHADKI.

16. Hod.
17, 18. Harščok.
19. Hryb.
20. Hrom.
21 Indyk.
22. Piaro.
23. Hrsia.
24. Dzień.
25. Kałyska, ručki dzieciaci i dzicia.
26. Daroha.
27. Duha.
28. Pawietre.
29. Zorny.
30. 32. Piarścionak na palcu.
33 Pach.
34. Zasłonka.
35. Sunica nazlemka.
36. Ihołka.
37. Kapusta.
38. 39. Ruhok.
40. Puha.
41. Łožka.
42. Koły.
43. Zwon u zwannicy.
44. Kamar.
45. Krapiwa.

LONDON. Nižniaja pałata. Bonar Loŭ zajawiŭ ab padačy prajektu zakona ab uzmacawańni armli nowymi pryzywami rekrutoŭ. Lojd Džoržd skazaŭ, što heta kaniečnie patrebno s pryčyny zdareńnioŭ u Italii i ŭ Rasiei.

LONDON. Nižniaja pałata. Llojd Džordž zajawiŭ: „Kalib rasiejskaja armija spoŭniła našy nadziei, dyk pruski militaryzm byŭ-by zusim złomlen.

Razhrom Italii zrabiŭ wajennaje pałažeńnie francuzaŭ i anhličan wielmi surjoznym. Najbližejšyje miesiacy — wielmi krytyčny, pakul Ameryka nia pryjmieć čynnaho učaścia ŭ wajnie. Kali Rasieja pačała adna pierehawory ab miry, dyk sama i pawinna kłapacicca ab swaje ziemli».

AFINY. Naćalnika Makiedonskaho frontu, hienedała Serajla, biaruć adhetul i zamieniajuć hienerałam Gijoma.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.